

Frokostordninger i daginstitutioner i Slagelse Kommune

Indhold

a. Lov om frokostordninger i daginstitutioner	2
b. Frokostordningen i Slagelse Kommune.....	2
c. Muligheder for at skabe sammenhæng til det pædagogiske arbejde i hverdagen	3
d. Frokostordninger og COVID-19 – nogle vigtige forholdsregler.....	4
e. Til- og fravalg af frokostordningen.....	5
f. Økonomi i forbindelse med frokostordningeme.....	5
g. Køkkener og køkkenpersonale	6
h. Indkøb af madvarer m.m.	6
i. Selvejende daginstitutioner, puljeordninger og private daginstitutioner.	6

a. Lov om frokostordninger i daginstitutioner

Folketinget vedtog den 4. juni 2010 loven om en fleksibel frokostordning i daginstitutioner m.v.

Loven forpligter alle kommuner til at tilbyde et sundt frokostmåltid i daginstitutionerne fra senest den 1. august 2011. I Slagelse Kommune trådte ordningen i kraft den 1.8.2011. Frokostmåltidet skal være sundt og leve op til gældende officielle danske anbefalinger om kosten, som fremgår af [denne hjemmeside, udarbejdet af Fødevarestyrelsen](#). Formålet med loven er at fremme sunde kostvaner, forebygge overvægt samt aflaste børnefamilierne i en travl hverdag.

Det er forudsat i loven, at frokostordningen bliver finansieret ved at forældrene betaler en særlig takst, der svarer til udgifterne til ordningen.

Institutionerne har mulighed for at fravælge frokostordningen efter regler, der er beskrevet nedenfor. Det er som udgangspunkt forældrebestyrelsen der har kompetencen til at fravælge frokostordningen.

b. Frokostordningen i Slagelse Kommune

Generelt

Frokostordningen er fra den 1. august 2011 en del af dagtilbudsydelsen for de institutioner, hvor forældrebestyrelsen ikke har fravalgt den, og indgår på lige fod med øvrige lovbundne aktiviteter i institutionernes hverdag. Det betyder, at såvel tilrettelæggelsen af frokostordningen som de daglige måltider er en del af institutionernes ledelsesmæssige og pædagogiske ansvar.

Fødevarestyrelsen har på [følgende hjemmeside](#) udarbejdet en række anbefalinger til sund kost i daginstitutioner. Den enkelte daginstitution er forpligtet til at følge disse anbefalinger.

Frokostordningen i den enkelte daginstitution skal desuden afspejle Slagelse Kommunes Sundheds- og kostpolitik samt daginstitutionernes eventuelle egne kostpolitikker.

Indholdet af frokostordningen

I Slagelse Kommune er ordningen tilrettelagt, så børnene kan få tilbudt kold mad, lun mad eller en kombination af kold, lun og varm mad. Det kan være "smør selv" rugbrødsmadder, lune retter, grønt og enkelte dage med varmt mad. Modellen bliver kaldt "delvis tilberedning" i den enkelte institution. Et måltid bestående af rugbrød/grovbrød og hovedsagelig kold mad lever op til Fødevarestyrelsens anbefalinger om et sundt frokostmåltid for 0-6 årige.

- Et konkret eksempel på en uge kan være, at der er 3 dage med rugbrød/grovbrød med pålæg, suppleret med grøntsager og frugt og 2 dage med lune retter eller varm mad.

Den enkelte daginstitution tilrettelægger selv de konkrete frokostplaner. Modellen er i tråd med Slagelse Kommunes principper om decentralisering, idet den giver mest mulig handlefrihed og ansvar til den enkelte daginstitution i forhold til, hvordan madordningen skal fungere i dagligdagen.

Fleksibiliteten i dagligdagen er sikret, idet der vil kunne tilrettelægges madpakker til udflugter og fortsat være plads til særlige arrangementer og dage med mad tilberedt på bål.

Institutionerne skal sikre, at mere end én medarbejder kan løse opgaven med tilberedning af frokost, egenkontrol m.m. så der kan tilbydes frokost alle hverdage uanset sygdom, ferie m.m.

Særlige kulturelle og religiøse forhold

Den enkelte daginstitution er forpligtet på at tilrettelægge det daglige frokostmåltid på en sådan måde, at børn med særlige kulturelle og religiøse kostvaner også kan spise med. Der er ikke krav om, at hele måltidet skal være særligt tilrettelagt, men der skal dagligt være retter uden eksempletvis svinekød.

Allergi

Lovgivningen giver mulighed for, at børn med gennemgribende allergi kan blive undtaget af ordningen.

I Slagelse Kommune vil børn med indgribende fødevareallergi kunne blive undtaget af ordningen hvis institutionen vurderer, at den ikke er i stand til at tilbyde et sundt frokostmåltid til barnet, der tager hensyn til barnets særlige behov. Det kan eksempelvis dreje sig om gluten- eller mælke allergi. Afgørelse om fritagelse bliver truffet af lederen af institutionen på baggrund af en erklæring fra en speciallæge, som skal indhentes af forældrene.

Forældrene vil herefter selv skulle medbringe frokost og skal ikke betale taksten for frokostordningen.

Der er ikke mulighed for at undtage enkelte børn fra den kommunale frokostordning på andet grundlag, end at institutionen vurderer, at den ikke på forsvarlig vis kan tilbyde et givet barn med et lægedokumenteret behov for specialkost en frokost, der lever op til barnets behov.

c. Muligheder for at skabe sammenhæng til det pædagogiske arbejde i hverdagen

Loven om frokostordninger i daginstitutioner har ikke et selvstændigt pædagogisk formål. Alligevel er det erfaringen fra andre kommuner og institutioner, at et fælles frokostmåltid giver nogle nye muligheder for det pædagogiske arbejde.

Et fælles frokostmåltid kan være med til at styrke fællesskabet i børnegruppen. Deltagelsen i og samtalen om måltidet kan styrke den kulturelle dannelse i forhold til fællesskabet omkring et måltid. Der er mulighed for, at børnene på skift kan være med til at tilberede dele af maden. Børnene vil få mulighed for at smage nye råvarer og retter, der kan være med til at styrke deres nysgerrighed og alsidighed overfor mad, og de kan udfordre hinanden på at smage nye ting. Tilberedning og indhold af måltidet kan medtænkes ud fra de temaer og arrangementer, som institutionen i øvrigt arbejder med.

Ansvar for at skabe en hensigtsmæssig sammenhæng til den pædagogiske indsats i hverdagen vil ligge på den enkelte institution. Det vil være oplagt at medtænke mulighederne i det fælles frokostmåltid i arbejdet med de pædagogiske læreplaner.

Også af hensyn til sammenhængen i hverdagen kan medarbejdere i institutionen i relevant omfang deltage i måltidet, så de kan være med i samtalen om maden og i fællesskabet omkring måltidet. Der er ikke tale om, at medarbejdernes frokostmåltid og frokostpause skal dækkes af det fælles frokostmåltid med børnene, men at der kan ske en symbolsk "pædagogisk medspisning", hvor børnene oplever, at det pædagogiske personale deltager i det fælles måltid.

d. Frokostordninger og COVID-19 – nogle vigtige forholdsregler

I forbindelse med COVID-19 er der kommet et fornyet fokus på blandt andet vigtigheden af god hygiejne i de enkelte institutioner. Et fokus, som også er vigtigt at have med, hvis man vælger at have en frokostordning.

Generelt skal man altid huske at følge disse 5 gode råd:

1. Vask hænder
2. Begræns fysisk kontakt
3. Udvis god hostetikette
4. Bliv hjemme ved sygdom
5. Vær opmærksom

Som tidligere beskrevet, giver frokostmåltidet nogle nye muligheder for det pædagogiske arbejde. For eksempel ved at lade børnene være med til på skift at tilberede dele af maden. Hvis børnene deltager i madlavningen skal der være ekstra opmærksomhed på at:

- Vaske hænder, eller bruge håndsprit, hver gang børnene går i gang med noget nyt
- Ekstra rengøring af alle flader - både før og efter brug
- Sikre en god egenkontrol – skriv ind i aktiviteterne, hvordan de gribes an. Lav altid en risikovurdering af om aktiviteten kan gribes forsvarligt an

COVID smitter ikke gennem fødevarer men gennem dårlig hygiejne. Børnene skal derfor have rene hænder når de skal spise og eller lave mad. Er der synligt snavs på for eksempel børnenes hænder, så skal de vaskes med vand og sæbe. Hvis der ikke er synligt snavs, så kan håndsprit også bruges. Vand og sæbe er dog altid det bedst at bruge, når det er muligt.

Hvis maden serveres som buffet, så er det de voksne som skal dele maden ud. Ikke børnene.

Disse forholdsregler tager udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens aktuelle anbefalinger på området. Daginstitutionerne skal derfor tage højde for, at der kan ske ændringer af anbefalingerne – og dermed af praksis.

e. Til- og fravalg af frokostordningen

Institutionerne skal træffe beslutning om evt. fravalg af frokostordning hvert andet år. I alle institutioner skal der træffes en aktiv beslutning om til- eller fravalg af ordningen. Dette valg skal ske hvert andet år, **aktuelt senest d. 1/12-20.**

Som udgangspunkt er det bestyrelsen, der har kompetencen til at træffe beslutning om institutionen fravælger frokostordningen. Det anbefales, at bestyrelsen går i dialog med den øvrige forældregruppe f.eks. på et forældremøde inden den træffer beslutning.

I institutioner med fælles ledelse skal der træffes et valg i hver institution under den fælles ledelse. I disse institutioner er det ikke den fælles bestyrelse, men forældrene i hver institution for sig, der træffer beslutningen. Frokostordningen kan fravælges ved, at et flertal af forældrene i institutionen stemmer imod. Forældrene har én stemme pr. barn i institutionen.

I Slagelse Kommune er følgende institutioner under fælles ledelse: Vejsgården, Nygård, Kildebakken, Børnehuset Storebæltsvej, Dalmoose Daginstitution og Kirkeskoven. Det anbefales, at afstemningen sker på baggrund af information og dialog om ordningen i forældregruppen. Lederen i de berørte institutioner sikrer efter samråd med bestyrelsen den nødvendige information og at der finder en afstemning sted.

Frokostordningerne følger budgetåret og valget gælder for to år ad gangen.

f. Økonomi i forbindelse med frokostordningerne

Indførelsen af en frokostordning medfører udover den direkte udgift til mad og råvarer også indirekte eller afledte udgifter. Den største afledte udgift ved egen tilberedning er løn til køkkenpersonale. De mindre afledte udgifter kan være et øget forbrug til energi og renovation.

Udgiften afhænger af hvilken leverandør der vælges og hvor mange timer køkkenpersonalet ansættes.

Taksten for en eventuel frokostordning vil stige 600kr pr barn. Børn med friplads er fritaget for betaling, ligesom delvis friplads og søskende ydes nedsat betaling for frokostordningen. Dagtilbuddet vil få budget på 600kr pr barn uanset forældrebetalingen.

g. Køkkener og køkkenpersonale

Alle institutioner har fået opgraderet deres køkkener til et niveau, hvor der kan ske "delvis tilberedning".

Køkkenerne skal registreres hos Fødevareregionen og daginstitutionerne skal derefter udføre egenkontrol. Egenkontrol indebærer, at man skal gennemgå køkkenets aktiviteter og opbygge et system, der sikrer, at ingen bliver syge af maden. Ved at gennemføre egenkontrol kan man minimere eller undgå de risici og fejl, der typisk kan opstå ved madlavning.

For regler om hygiejne, se mere på Retsinformation.dk

Institutionerne skal desuden sikre, at der er mere end én medarbejder der kan løse opgaven med tilberedning af frokost, egenkontrol m.m. så der kan tilbydes frokost alle hverdage uanset sygdom, ferie m.m.

h. Indkøb af madvarer m.m.

Det er den enkelte daginstitution, der vælger leverandør og laver aftale om levering.

Tildelingen af budget til madvarer skal også dække f.eks. rengøringsartikler og leverandørens transport af varerne til institutionen.

Nogle leverandører tilbyder også menuplaner m.m. der er indrettet efter Fødevarestyrelsens anbefalinger, mens andre leverandører forudsætter at institutionerne selv udarbejder menuplaner og beregner mængder m.m.

Medarbejderne i institutionerne kan fortsat tage børn med på indkøb og dermed arbejde pædagogisk med indkøb og forberedelse af frokostmåltidet og andre måltider.

i. Selvejende daginstitutioner, puljeordninger og private daginstitutioner

Ifølge Slagelse Kommunes driftsoverenskomster og aftalegrundlag med selvejende daginstitutioner, puljeordninger og privatinstitutioner skal disse tilbud leve op til gældende lovgivning. Det betyder, at det er den enkelte selvejende daginstitution, puljeordning eller privatinstitution, der har ansvaret for, at rammerne for loven om frokostordningen er til stede.

De selvejende institutioner har fået opgraderet deres køkkener samtidig med de kommunale. Slagelses Kommunes anlægsudgift bliver betragtet som et

lån og bliver sikret ved udstedelse af et gældsbrev til den selvejende daginstitution.

Puljeordninger i egne bygninger og privatinstitutioner er forpligtet til selv at sikre de nødvendige rammer for indførelse af frokostordningen.